

Ryddetid

3-4. Klasse

Hvordan få tak i bøkene?

Flere skolebibliotek i landet vil få tilsendt «Ryddetid» på språkene polsk/norsk, ukrainsk/norsk og tigrinja/norsk. Dersom skolen din ikke mottar bøkene, og dere ønsker å bruke disse, eller «Ryddetid» på somali/norsk og arabisk/norsk, i undervisningen, kan bøkene lånes på biblioteket.

Høytlesningen kan gjøres slik

Forberedelse

- Finn ut hvilke språk dere skal lese på. Hvilke språk snakkes det i klassen? Hvilke bøker har du tilgjengelig? Hvem kjenner du som kan lese på minoritetsspråket?
- Finn ut hvem som skal lese. Spør gjerne en flerspråklig ansatt, en foresatt eller en elev om å være med og lese «Ryddetid» høyt for klassen på minoritetsspråket. Personen blir med på lesestunden og leser parallelt på sitt språk samtidig som du eller en annen leser på norsk.
- **Hjemmeoppgave:** Spør en forelder med et annet morsmål enn norsk om å skrive en setning på sitt språk som læreren kan vise til klassen dagen etter. Bruk denne setningen som
- utgangspunkt for å snakke om forskjellene mellom norsk og det andre skriftspråket.

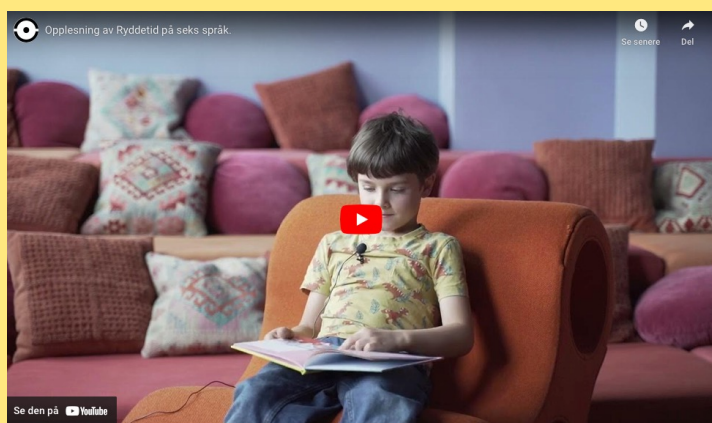

Leser søker bok

Før høytlesningen

Video: Finn frem videoen som ligger på Ryddetid-nettsidene.

Her kan elevene se og lytte til en opplesning av «Ryddetid» på seks forskjellige språk. Språkene og rekkefølgen de leses i er: norsk, arabisk, polsk, ukrainsk og tigrinja. Målet med filmen er at elevene skal høre at språk er ulike.

-
- Sett dere i en ring og snakk om flerspråklighet.
 - Er det noen som vet hva det vil si å være flerspråklig?
 - Er noen i klassen selv flerspråklig?
 - Kjenner elevene noen som er flerspråklige? En forelder eller en venn?
 - Hvilket språk står de flerspråklige elevene nærmest?
 - Hvilken betydning har språk for oss?
 - Diskuter hvordan språk påvirker tanker og følelser.

Høytlesning

Personen som kan ett av språkene i «Ryddetid», og som allerede har vært med på forberedelsen, bør lese høyt parallelt med lærer eller bibliotekar.

Hver side leses på to språk, eksempelvis leses siden først på norsk og deretter på et av de andre minoritetsspråkene i «Ryddetid».

Boka kan gjerne leses på flere enn to språk hvis dere har mulighet til det. Vis samtidig bildene i boka til elevene og forklar handlingen. Under lesingen kan du spørre hva enkelte ord på minoritetsspråket i boka betyr. Kan noen av elevene dette ordet på andre språk? For eksempel persisk eller japansk? Prøv å formidle at språkene i boka ser forskjellige ut og samtidig sier det samme.

Etter høytlesning

Etter høytlesningen kan dere snakke mer om flerspråklighet og ulike temaer i boka.

- De som mester flere språk, hvilket språk tenker de på?
- Hva er fordelene ved å kunne et annet språk?
- Kan man ha glede av sanger på et annet språk selv om man ikke forstår teksten?
- Dette er en flerspråklig bok. Kan en person være flerspråklig? Kan to språk stå side ved side i én og samme person?
- La elevene snakke om deres erfaringer med flerspråklighet. Kan de ord på andre språk? Velg ting fra omgivelsene, eller ord fra boka, og snakk om hva det heter på forskjellige språk. Læreren og elevene kan øve på å uttale ordene på ulike språk.
- Hvis klassen har to elever som kan samme språk, kan de ha en samtale foran klassen på det språket?
- Elever som kan skrive på et annet språk, kan de skrive ord eller setninger på tavla for å vise de andre elevene skrifttegnene?

Velg én eller flere av oppgavene under

- Hvis det er elever i klassen som snakker andre språk enn de «Ryddetid» er oversatt til, kan disse elevene få i oppgave å oversette noen setninger fra boka til sitt morsmål. Her kan elevene få hjelp av sine foreldre til oversettelsen. Deretter kan hver elev lese en til tre setninger fra boka på sitt morsmål høyt for klassen, og læreren eller en elev kan deretter lese den samme setningen på norsk.
- **Opplesning av flerspråklige foreldre/foresatte:**
Kan de foresatte/foreldrene som har oversatt noen setninger av «Ryddetid» ha en felles opplesning for klassen eller trinnet?
- **Dramatisering:** Med utgangspunkt i samme metode som brukt i første oppgave, lag en teaterforestilling av «Ryddetid». Del klassen inn i grupper og oversett boka til de språk som er tilgjengelig blant elevene. Fordel replikkene i gruppa og bruk tid på å øve sammen. Hver gruppe dramatiserer så sin flerspråklige variant av «Ryddetid» for resten av klassen. Kanskje kan forestillingen vises for andre trinn på skolen også?
- **Skoleoppgave:** Del klassen i grupper som sammen kan skrive noen setninger om hva det er å være flerspråklig. Har synet på flerspråklighet endret seg? Hva vet de nå som de ikke visste før de leste og jobbet med «Ryddetid»?
- **Stasjonsundervisning med veiledet lesing og skriving:**
«Ryddetid» kan også brukes i norsktimene ved stasjonsundervisning med veiledet lesing og skriving. Da kan en av stasjonene være «flerspråklighet» og elevene kan skrive fem setninger om hva de vet om flerspråklighet, eller skrive om egne erfaringer med å være flerspråklig.

